

PIEKRASTES PĻAVAS IR MITRĀJI

Piekrastes pļavas ir dabiski zālāji, un tas nozīmē, ka to izveidošanās un nākotne ir cieši saistīta ar cilvēka darbībām - pļaušanu un nogaišanu.

Abinieki - vārdes, krupji, tritoni, biežāk mitināsies seklajās ūdens ieplakās pļavas augstākās daļās, kur ir mazāk sāļš ūdens. Ieplakai vasaras laikā ir arī jāizzūst, lai nodrošinātu, ka zivis neapēdīs to pēcnācējus. Lai abinieki šajās ieplakās varētu vairoties, tām ir jābūt ar plankaniem krastiem un zemu veģetāciju.

KAS IR PIEKRASTES PĻAVA?

Piekrastes josla veidojas savstarpēji mijiedarbojoties piekrastes un jūras vidēm. Tas ir ļoti dinamisks apvidus, kur sastopamas dažādu veidu ainavas - kāpas, smilšainas pludmales, klinšu vai kaļķakmens stāvkrasti. Ar mērenu cilvēku iejaukšanos, līdzenās un dubļainās piekrastes pārvēršas par piekrastes pļavām jeb randu pļavām. Piekrastes pļavas ir seklas piekrastes ar zemu augu segu, ko jūra bieži appludina. Šāda veida ainavai raksturīga sāli mīloša augu valsts, migrējošo putnu pārbagātība un ligzdojošo putnu dažādība.

VĒRTĪGA VIDE

Piekrastes pļavu zemais reljefs rada lieliskus apstākļus, lai veidotos dabiskās ūdens ieplakas (dabiskie grāvji, peļķes utt.). Apdraudētās putnu sugas, piemēram, gugatnis, parastais šņibītis, melnā puskuitala, ir vistiešākajā veidā atkarīgas no slapjām pļavām ar augstu ūdens līmeni (maijā un jūnija sākumā gruntsūdeņu līmenis līdz 30 cm virs zemes). Gan gugatnim, gan parastajam šņibītim ir nepieciešamas seklas ūdens ieplakas, kas vasaras laikā pakāpeniski izzūst. Mitrā augsne rada labas barošanās vietas arī pļavas tilbītei, kuitalai, ķīvītei, avozetai, smilšu tārtnim un mērkaziņai. Lielais bridējputnu sugu skaits padara apdraudēto sugu, piemēram, gugatņa un parastā šņibīša, ligzdošanas apstākļus daudz drošākus. Daudziem abiniekiem (krupjiem, vārdēm, tritoniem) pēcnācēju radīšanai ir nepieciešamas seklās ieplakas augstākās piekrastes pļavu daļās, kur jūras ietekme nav tik spēcīga.

NOSUSINĀTA VIDE

Daudzas piekrastes pļavas vēsturiski ir bijušas mitrākas nekā tās ir šobrīd. Pļavas ir tikušas nosusinātas, lai nodrošinātu labāku

Bridējputniem - gugatnim, parastajam šņibītim u.c., jūras krastā esošās seklās ieplakas, dubļi un no niedrēm brīvā krasta līnija ir nozīmīga barošanās vieta. Tā kā bridējputni pārtiek no nelieliem, dubļos mitošiem bezmugurkaulniekiem, tad mitri un dubļaini apvidi tiem ir labāk piemēroti.

siena ražu un ērtākus pļaušanas apstākļus. Daudzu mūsu pļavu dabiskās ūdens sistēmas, ierīkojot grāvjus, ir izjauktas. Augstāk esošās piekrastes pļavu daļas bieži ir pārāk sausas, lai tās par savu mājvietu izvēlētos daudzi apdraudēti pļavu putni un abinieki.

Grāvis piekrastes pļavā gan obligāti nenozīmē, ka pļava nav labvēlīgā stāvoklī. Taču drenāža bieži norāda, ka piekrastes pļavas dabiskā hidroloģija ir izjaukta un ūdens no zemes pa grāvjiem uz jūru nonāk pārāk ātri. Viens no iemesliem drenāžas ierīkošanai savulaik bija labāka augu augšana.

Arī šobrīd nosusinātās pļavas vairumā gadījumu ir pārāk auglīgas un mazāk noganītas nekā mitrākie apgabali un tas noved pie pļavu aizaugšanas. Tāpēc ir ļoti svarīgi uzlabot hidroloģiskos apstākļus mūsu piekrastes pļavās, it īpaši tajās, kam ir nozīmīga loma un potenciāls kā bridējputnu vairošanās vietām.

KO VAR DARĪT?

Pirmkārt, jāizvairās no jaunu grāvju ierīkošanas un veco atjaunošanas. Pļāvās esošie vecie grāvji pārsvarā ir dziļi, šauri un stāvi, tādējādi tie nevar efektīvi aizvietot dabīgās ieplakas, kas ir bridējputnu barošanās un abinieku vairošanās vietas.

Ir vairāki veidi, kā uzlabot ūdens apstākļus piekrastes pļāvā: aizsprostojot grāvjus, noplacinot to krastus un savienojot tos ar dabiskajām ieplakām. Šāda veida grāvju apsaimniekošana ne tikai uzlabo apdraudēto putnu un abinieku dzīvotnes apstākļus, bet arī palīdz samazināt lauksaimniecības piesārņojuma ielūšanu Baltijas jūrā.

SVARĪGI

Ja Jūsu piekrastes pļāvā ir veci grāvji, apsekojiet to un kartē iezīmējiet tās hidroloģiju. Tas ir svarīgi, jo ir jāpārlicinās, ka grāvju aizsprostošana nenodarīs kaitējumu apkārtējām lauksaimniecības zemēm. Grāvji būtu jāaizsprosto tā, lai ūdens tiktu novadīts uz dabiskajām ieplakām un tas ilgāk saglabātos pļāvā.

Kontakti

Latvijas Dabas fonds
Dzirnavu iela 73-2 (3. stāvā)
Rīga, LV-1011
Tālrunis: 67830999
Fakss: 67830291
E-pasts: ldf@ldf.lv